

Encyklopedie

Ondřej Haváč

Pomocná a odborná literatura

- Literatura – historik užívá pomocnou a odbornou literaturu
 - pomocná => příručky, slovníky apod.
- Naučné slovníky a encyklopedie
 - abecedně či systematicky poskytují sumu dosavadních poznatků
 - děleny na všeobecné a speciální
 - Předchůdci: Plinius st. (*Historia naturalis*, 77 po Kr.),
 - Isidor ze Sevilly (*Etymologie*, po r. 600),
 - J. A. Komenský (*Všeobecná porada o nápravě věcí lidských*);
 - první moderní encyklopedie – D. Diderot a J. D'Alembert (*Encyklopedie aneb racionální slovník umění, věd a řemesel*, 1751–1772)

Všeobecné encyklopedie

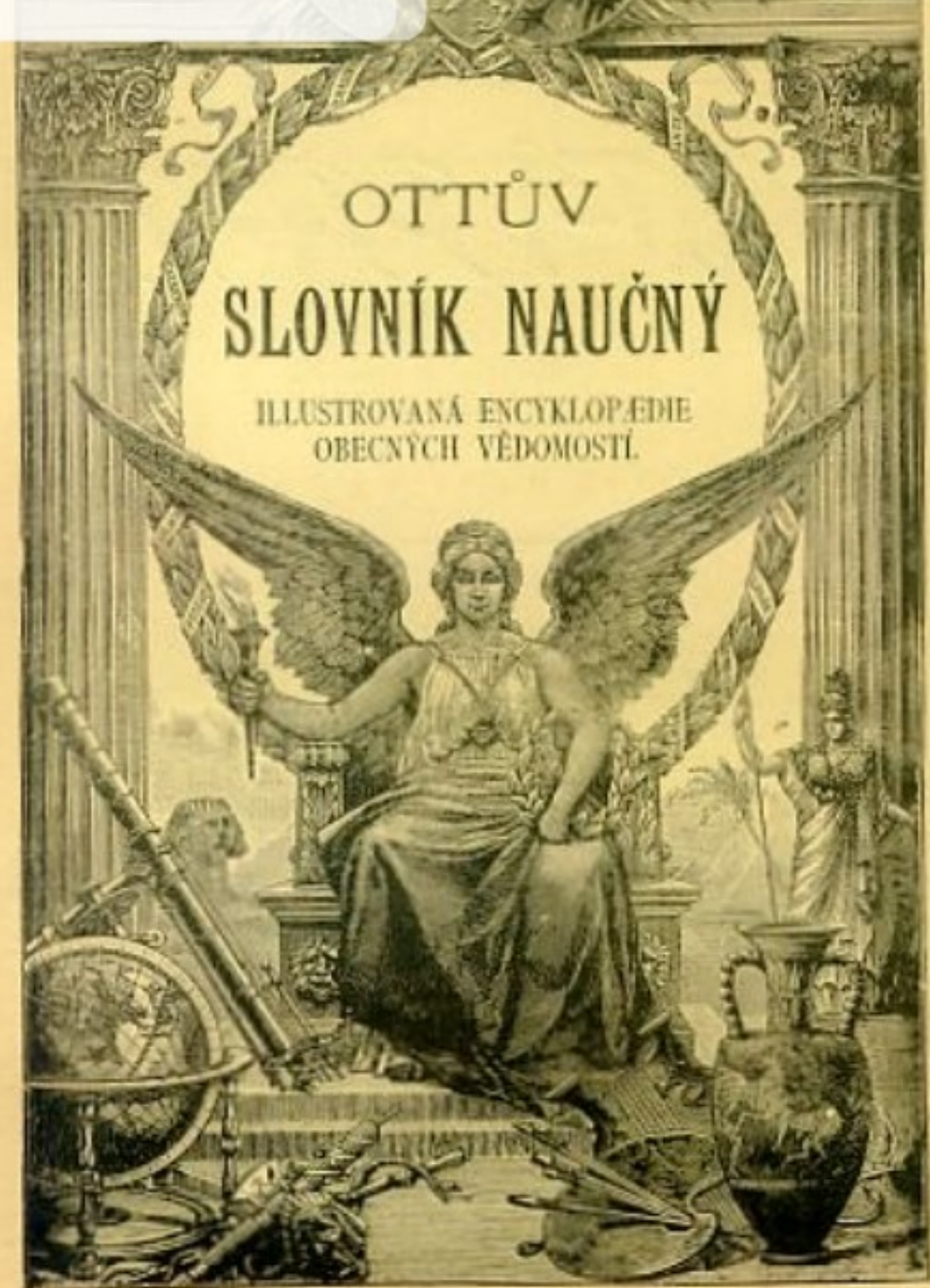
- *Johannes Heinrich Zedler: Grosses vollständiges Universallexicon aller Wissenschaften und Künste*, 1732-52, 64 sv., nejv. lexikon 18. stol. www.zedler-lexikon.de
- *Encyclopédie, ou dictionnaire raisonné des arts, des sciences et des métiers*, 1751–72.
- *Encyclopaedia Britannica*, poprvé 1768–71, mnohokrát vydána, dnes každoročně. Online: www.britannica.com
- *Der Grosse Brockhaus. Handbuch des Wissens in zwanzig Bänden*, počátky v 18. stol., 15. vyd. Leipzig 1928-1935, 20 sv.
- *Meyers Neues Lexikon*, Leipzig 1961–4 (8 sv.) a 1971–8 (18 sv.).
- *Grand Larousse encyclopédique*, Paris 1960–4, 12 sv.
- *Enciclopedia italiana*, Roma 1929–39, 36 sv.
- *Enciclopedia universal ilustrada europeo-americana (ESPASA)*, Barcelona – Madrid 1905–30, 70 sv.
- *The Encyclopedia Americana*, NY 1972, 30 sv.
- Souhrnná encyklopedie, zahrnující na 200 dílčích encyklopedií a naučných slovníků: www.encyclopedia.com

Domáci všeobecné encyklopedie

- *Riegrův slovník naučný*, Praha 1860–1874, 11 sv. (první česká encyklopedie).
- *Ottův slovník naučný (OSN)*, 1888 - 1909
- *Ottův slovník naučný nové doby: dodatky*, 6 sv., 1930–1943, nedokončen.; 1998–2003, 12 sv.
- *Masarykův slovník naučný*, 7 sv. 1925–1933.
- *Komenského slovník naučný*, 10 sv., 1937–8.
- *Příruční slovník naučný*, 4 sv. 1962–7.
- *Ilustrovaný encyklopedický slovník*, 3 sv., 1980–2.
- *Malá československá encyklopedie*, 6 sv., 1984–7.
- *Všeobecná encyklopedie*, 4 sv., 1996–8.

Ottův slovník naučný

- Vydáván od 1888–1909 v Praze
- Nejprve v podobě sešitů
- má 28 svazků (27 sv. + 1 sv. doplňky) a obsahuje 139.418 hesel
- Na jeho sestavení spolupracovalo 1.086 odborníků (historická hesla redigoval Josef Emler, často velice kvalitní)
- dostupný v digitalizované verzi na stránkách NK ČR:
- www.digitalniknihovna.cz/nkp

Speciální encyklopedie (historické)

- *Československá vlastivěda*, Praha 1929–1936, 10 sv. (4. sv. Dějiny).
- *ABC světových dějin*, Praha 1967.
- Libor Vykoupil: *Slovník českých dějin*, Brno 1994.
- *Kulturněhistorická encyklopedie Slezska a severovýchodní Moravy*, 2 sv., Univ. Ostrava 2005.
- *Akademická encyklopedie českých dějin*, I-IV (A-G), Praha 2009-19, plánováno 15 sv.; základní pojmy českých dějin; vyd. HÚ AVČR.

Zahraniční

- *Europe 1450 to 1789. Encyclopedia of the Early Modern World.* 6 vols. Eds. Jonathan Dewald et al. New York 2004.
- *Europe 1789 to 1914. Encyclopedia of the Age of Industry and Empire.* 5 vols. Eds. John Murrin, Jay Winter et al. Detroit aj. 2006.
- *Enzyklopädie der Neuzeit.* 16 Bde. Ed. Friedrich Jaeger. Stuttgart – Weimar 2005–2012.
- *Encyclopedia of European Social History. From 1350 to 2000.* Vols. 1-6. Ed. Peter N. Stearns. Detroit aj. 2001.
- *Macmillan Encyclopedia of Death and Dying.* NY 2003.
- *Theologische Realenzyklopädie.* Bd. 1-36. Berlin – NY 1977-2004.
- *Docupedia – Zeitgeschichte. Begriffe, Methoden und Debatten der zeithistorischen Forschung.* Online: <https://docupedia.de>

Životopisné slovníky

- Gottfried Johann Dlabacz, *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mahren und Schlesien*. I-III. Prag 1815.
- Constant von Wurzbach, *Biographisches Lexikon des Kaisertums Österreich*, 60 sv., Wien 1856–91.
- *Biografický slovník Českých zemí*, vyd. HÚ AV ČR od r. 2004 – do r. 2017 vydáno 20 sešitů (po písm. G).
- *Biografický slovník Slezska a severní Moravy*, vyd. Ostravská univerzita, 1993–2009, vyd. 24 sešitů ve dvou řadách.
- *Lexikon české literatury*. 1-2. Praha 1985 a 1993.
- *Lexikon současných českých historiků*. Praha 1999.